T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/807
KARAR NO : 2019/807
KARAR TR : 23.12.2019

ÖZET: 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun uyarınca verilen idari para cezası-nın iptali istemiyle açılan davanın, ürünlerin "piyasaya arzının yasaklanması, toplatılması ve bertaraf edilmesine v.s" ilişkin olarak verilen karar hakkında idari yargı yerinde dava açılmış olsa dahi, Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27/1. maddesi hükümleri uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S.S.
Davalı : Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
Vekili : Av. M.D.

O L A Y : Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü'nün 24.07.2015 gün ve 97344757/590-8591453 sayılı idari yaptırım konulu yazısı ile, davacıya ait firma tarafından üretilen/ithal edilen "gri örme t-shirt"den numune alınarak "Bazı Tüketici Ürünlerinin Tehlikeli Kimyasal Madde İçeriğine Yönelik Piyasa Gözetimi ve Denetimine İlişkin Tebliğ" kapsamında Ekoteks Laboratuar ve Gözetim Hizmetleri Ltd. Şti.'ne test ve muayenesi yaptırılan ürünlerin test raporunun incelenmesi sonucu, alınan numunenin içerdiği tehlikeli kimyasal madde miktarının adı geçen Tebliğde izin verilen limitlerin üzerinde olması suretiyle temel gerekleri sağlamaması ve tüketicilerin sağlığına yönelik ciddi risk taşıması sebebiyle güvenli olmadığının anlaşılması üzerine, söz konusu ürün hakkında 4703 sayılı Kanun'un 11. maddesinde belirtilen önlemlerin alınmasına ve 12. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki idari para cezasının uygulanmasına karar verildiği;

Bu doğrultuda 4703 sayılı Kanun, Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca;

4703 sayılı Kanun'un 11. maddesi kapsamında adı geçen ürünün piyasaya arzının durdurulması, piyasadaki ürünlerin toplatılması ve ürünün güvenli hale getirilmesi mümkün ise bunu ispat eden belgeler ve hazırlanan düzeltici faaliyet planı ile birlikte, kararın tebliğinden itibaren on beş gün içinde Bakanlığa başvurulması, güvenli hale getirilmeyen ya da güvenli hale getirilmesi mümkün olmayan ürünlerin tebliğ tarihinden itibaren en geç altı ay içinde davacı firma tarafından piyasadan toplatılıp bertaraf edilmesine ilişkin faaliyet planı hazırlanarak Bakanlığa sunulması, güvensiz ürüne ilişkin verilen piyasaya arz yasağı, toplatma ve bertaraf kararlarının uygulanması ve risk altındaki tüketicilerin bilgilendirilmesi amacıyla, İl Basın İlan Kurumu şubesi aracılığıyla iki ulusal gazetede birer kere sayfanın dörtte biri büyüklüğünde, firmanın adı, unvanı ve adresini içeren,ürünün adı, markası, modeli, cinsi, fotoğrafi, seri ya da lot numarası veya ürünü net şekilde tanıtan, ürünün geri çağrılma nedeni, güvensiz olduğu ve alınan önlemler hakkında bilgi veren, ürünün iade edileceği yerler veya üründeki sorunun giderilmesini teminen gönderilebileceği adresleri içeren, ürünün taşıdığı risk, riskten sakınmak veya sorunu gidermek için önerilen yöntemler hakkında bilgileri içeren ilanın yapılarak gazete örneklerinin Bakanlık idari işleminin tebliğinden itibaren on gün içinde Bakanlığa gönderilmesi, belirtilen şartlara uygun olarak hazırlanan ilanın, ulusal karasal TV kanallarından iki tanesinde 07:00-22:00 saatleri arasında yazılı ve sesli olarak açık ve anlaşılır biçimde 30 saniyeden az olmamak şartıyla birer kere yayınlatılıp TV kanalının logosunun, tarih ve saatinin görüldüğü yayın kayıtlarının ve yayına ilişkin TV kanalıyla yapılan sözleşme örneğinin tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde Bakanlığa gönderilmesi, güvensiz ürünü satın alan risk altındaki kişilerin yerel yayın yapan gazete ve televizyon kanalları vasıtasıyla bilgilendirilmesinin mümkün olduğu durumlarda, bu duyuru yerel basın ve yayın organları yoluyla, risk altındaki kişilerin tespit edilebildiği durumlarda ise bu kişilerin doğrudan bilgilendirilmesi yoluyla yapılabileceği;

4703 sayılı Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca adına 14.651,00 TL idari para cezası verildiği davacıya bildirilmiştir.

Davacı, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

ADANA 1. SULH CEZA HÂKİMLİĞİ: 15.09.2015 gün ve D.İş No:2015/3191 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesi uyarınca idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği belirtildiğinden, itiraz edilen kararda hem idari para cezasına, hem de idari işlem niteliğinde bir takım müeyyidelere yer verildiği görüldüğünden başvurunun görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, idari yaptırım kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 8. İDARE MAHKEMESİ: 07.03.2019 gün ve E:2016/2565, K:2019/451 sayı 4703 sayılı Kanun uyarınca uygulanan işlemin, idari para cezası ve idari tedbir niteliğinde yaptırımlar olduğunda duraksama bulunmadığı, söz konusu idari yaptırımların, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde sözü edilen ilgili kanunlarda yer alan tedbirler kapsamında olduğu, ancak 5326 sayılı Kanun'un 19. maddesi ve 27. maddesinin sekizinci fikrası kapsamına giren idari işlemlerden de olmadığı, dolayısıyla, 4703 sayılı Kanun'da kanun yolu gösterilmediği dikkate alındığında, idari tedbir niteliği taşıyan yaptırımlara, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun genel hükümlerinin uygulanması gerektiği açıklanarak, davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, davacı tarafından yapılan istinaf başvurusu Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesinin 12.09.2019 gün ve E:2019/2477, K:2019/1841 sayılı kararıyla kesin olarak reddedilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesinin Hicabi DURSUN'un başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 23.12.2019 tarihli toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece, adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından " idari para cezasının iptali istemiyle açılan dava yönünden oluşan" görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4703 sayılı Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

29.6.2001 gün ve 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun'un 5. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Üretici, piyasaya sadece güvenli ürünleri arz etmek zorundadır. Teknik düzenlemelere uygun ürünlerin güvenli olduğu kabul edilir. Teknik düzenlemenin bulunmadığı hallerde, ürünün güvenli olup olmadığı; ulusal veya uluslararası standartlara; bunların olmaması halinde ise söz konusu sektördeki iyi uygulama kodu veya bilim ve teknoloji düzeyi veya tüketicinin güvenliğe ilişkin makul beklentisi dikkate alınarak değerlendirilir." denilmiş, 12. maddesinin birinci fıkrasında "Bu Kanunun; ..... (b) 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket eden üreticiler hakkında on dokuz bin Türk Lirasından yirmi beş bin Türk Lirasına kadar..... idari para cezası uygulanır" denilerek idari para cezaları düzenlenmiş; "Ürünün piyasaya arzının yasaklanması, toplatılması ve bertarafı" başlıklı 11. maddesinde ise, "İlgili teknik düzenlemeye uygunluğu belgelenmiş olsa dahi, bir ürünün güvenli olmadığına dair kesin belirtilerin bulunması halinde, bu ürünün piyasaya arzı, kontrol yapılıncaya kadar yetkili kuruluşça geçici olarak durdurulur.

Kontrol sonucunda ürünün güvenli olmadığının tespit edilmesi halinde, masrafları üretici tarafından karşılanmak üzere, yetkili kuruluş;

a) Ürünün piyasaya arzının yasaklanmasını,

b) Piyasaya arz edilmiş olan ürünlerin piyasadan toplanmasını,

c) Ürünlerin, güvenli hale getirilmesinin imkânsız olduğu durumlarda, taşıdıkları risklere göre kısmen ya da tamamen bertaraf edilmesini,

d) (Değişik: 18/6/2017-7033/69 md.) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen önlemler ve ürünün içerdiği riskler hakkındaki bilgilerin, üretici tarafından etkili olacak şekilde duyurulmasını, üretici tarafından yapılan duyuru veya duyuru şekli uygun bulunmaz veya yetersiz görülürse, ülke genelinde dağıtımı yapılan iki gazete ile ülke genelinde yayın yapan iki televizyon kanalında ilanı suretiyle risk altındaki kişilere duyurulmasını,

Sağlar.

Risk altındaki kişilerin yerel yayın yapan gazete ve televizyon kanalları vasıtasıyla bilgilendirilmesinin mümkün olduğu durumlarda, bu duyuru yerel basın ve yayın organları yoluyla, risk altındaki kişilerin tespit edilebildiği durumlarda ise bu kişilerin doğrudan bilgilendirilmesi yoluyla yapılır.

(Ek fıkra: 18/6/2017-7033/69 md.) İkinci fıkrada yer alan hükümler, yetkili kuruluş tarafından 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde hazırlanarak yürürlüğe konulan teknik düzenlemede yer alan diğer önlemlerin alınmasını engellemez.

Bu madde kapsamında alınacak önlemler, gerektiğinde Komisyona iletilir." hükmü yer almış; 13. maddesinde, bu idarî para cezalarına karşı, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 496. maddesi ile 13. madde, "Bu Kanunda yer alan idarî para cezaları, yetkili kuruluşlar tarafından verilir" şeklinde değiştirilmiş; 5728 sayılı Kanun, 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun'da idari para cezasına ve idari tedbirlere karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller

hakkında,

uygulanır" denilmiş; Kanunun 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu hükme bağlanmış; "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir." ; 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrasında ise; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

Somut olayda, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak mülkiyetin kamuya geçirilmesi amacıyla "ürünlerin piyasaya arzının yasaklanması, masrafların üreticisi tarafından karşılanmak üzere piyasada bulunan ürünlerin üreticisi tarafından toplanması, güvenli hale getirilmesi mümkün olan ürünlerin tespit edilen uygunsuzluklarının düzeltilerek güvenli hale getirilmesi ve güvenli hale getirildiği kanıtlanmadan piyasaya sunulmaması, güvenli hale getirilemeyen veya getirilmesi mümkün olmayan ürünlerin bertaraf edilmesi, alınacak önlemlere ilişkin bilgilerin risk altındaki kişilere duyurulması amacıyla mevzuata uygun olarak gerekli ilan, duyuru ve çağrıların yapılmasına" da karar verildiği, bu kararın iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açıldığı anlaşılmış ise de; yukarıda anlatıldığı şekilde, söz konusu yaptırımın kabahatler karşılığında uygulanacak olan mülkiyetin kamuya geçirilmesi amacıyla yapılan yaptırımlardan biri olduğu ve bu karara karşı 4703 sayılı Kanunda kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği gözetildiğinde, oluşan olumsuz görev uyuşmazlığının çözümünde, "ürünlerin piyasaya arzının yasaklanması, masrafların üreticisi tarafından karşılanmak üzere piyasada bulunan ürünlerin üreticisi tarafından toplanması, güvenli hale getirilmesi mümkün olan ürünlerin tespit edilen uygunsuzluklarının düzeltilerek güvenli hale getiril-mesi ve güvenli hale getirildiği kanıtlanmadan piyasaya sunulmaması, güvenli hale getirilemeyen veya getirilmesi mümkün olmayan ürünlerin bertaraf edilmesi, alınacak önlemlere ilişkin bilgilerin risk altındaki kişilere duyurulması amacıyla mevzuata uygun olarak gerekli ilan, duyuru ve çağrıların yapılmasına" ilişkin işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde açılan davanın bir öneminin bulunmadığı, davanın adli yargı yerinde görüleceği açıktır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, dava konusu idari yaptırım kararına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Adana 1. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 15.09.2015 gün ve D.İş No:2015/3191 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Adana 1. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 15.09.2015 gün ve D.İş No:2015/3191 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 23.12.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN